

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА

МУСТАФАЄВА ЕДІЄ

УДК 378.147:371.314.6:811.111

**НАВЧАННЯ УСНОЇ РОЗМОВНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ З ВИКОРИСТАННЯМ
ПРОЕКТНОЇ МЕТОДИКИ СТУДЕНТІВ СТАРШИХ КУРСІВ НЕМОВНИХ
СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ**

13.00.02 – теорія та методика навчання (германські мови)

Автореферат

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Тернопіль – 2017

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Державному бюджетному освітньому закладі вищої освіти Республіки Крим «Кримський інженерно-педагогічний університет».

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор
ТАРХАН ЛЄНУЗА ЗАПАЇВНА,
Державний бюджетний освітній заклад вищої освіти
Республіки Крим «Кримський інженерно-педагогічний
університет», завідувач кафедри технології і дизайну одягу й
професійної педагогіки.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, доцент
ЗЄНЯ Любов Яківна,
Київський національний лінгвістичний університет,
професор кафедри німецької філології та перекладу і
прикладної лінгвістики, декан факультету перекладачів;

кандидат педагогічних наук
МИТНИК Марія Миколіївна,
Міжнародний гуманітарний університет,
доцент кафедри перекладу та мовознавства.

Захист відбудеться 28 квітня 2017 р. о 13.30 на засіданні спеціалізованої вченої ради К 58.053.05 Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка за адресою: 46027, м. Тернопіль, вул. М. Кривоноса, 2, зала засідань.

Із дисертацією можна ознайомитися на офіційному сайті <http://www.tnpu.edu.ua> та в бібліотеці Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка за адресою: вул. М. Кривоноса, 2, м. Тернопіль, 46027.

Автореферат розіслано 28 березня 2017 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

О. П. Штонь

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Активізація контактів між країнами та народами, а також розширення ділових, професійних і культурних зв'язків України з іншими державами супроводжується збільшенням інформаційного потоку, що визначає зростання тенденції до оволодіння іноземними мовами й усвідомлення необхідності перегляду методики їх викладання. Інтенсивне вивчення іноземної мови, зокрема англійської, передбачає навчання реального володіння мовою як засобом спілкування і ділової комунікації.

Результати багатьох досліджень підтверджують, що під час вивчення програмних дисциплін студенти демонструють нездатність професійно і послідовно висловлювати свої думки англійською мовою, що свідчить про низький рівень сформованості усного розмовного мовлення. Тому для забезпечення якісної професійної підготовки майбутніх спеціалістів необхідно приділяти належну увагу проблемі навчання усної розмовної англійської мови (УРАМ), а сформованість високого її рівня є одним зі складників професіоналізму випускника.

Психолого-педагогічні і лінгвістичні фактори формування усного розмовного мовлення студентів у процесі навчання іноземної мови знайшли відображення в роботах Л. Аристова, Н. Горлової, Ю. Даутової, М. Жинкіна, В. Інґве, А. Кордонової, Ч. Осгуд, Ж. Перепьолкіної, Ф. Рабиновича, Г. Рогової, О. Соловйової, В. Шубіна.

Однак в умовах відсутності англомовного середовища розвиток умінь іншомовної мовленнєвої комунікації здобувачів вищої освіти є складним завданням, особливо для тих студентів, майбутній фах яких не має мовного спрямування, адже освітні програми, за якими вони здобувають кваліфікацію, передбачають значно менше годин для вивчення іноземної мови. І це потребує впровадження і використання у процесі професійної підготовки студентів немовних спеціальностей технологій, що сприяють формуванню УРАМ, зокрема використання проектної методики.

Аналіз наукових досліджень українських і зарубіжних учених, у тому числі психолого-педагогічної і методичної літератури, свідчить про широкий і різносторонній спектр наукової проблеми використання проектної методики під час навчання, зокрема іноземних мов. Історію розвитку і сутність проектної методики як нової педагогічної технології вивчали Е. Арванітопуло, Дж. Брунер, Л. Виготський, О. Гусельникова, Н. Гальскова, Дж. Дьюї, Н. Єр'оміна, Л. Жутикова, І. Задорожна, Я. Колкер, С. Кожушко, Н. Коряковцева, В. Кукушин, Л. Морська, С. Ніколаєва, А. Нехорошева, В. Стрілець, Т. Сахарова, Л. Тархан, С. Тесленко, В. Черних. Визначенню основних характеристик проектної методики, опису послідовності реалізації проектів у процесі навчання іноземної мови присвятили праці дослідники: Н. Відал (N. Vidal), С. Естєр (S. Estaire), Дж. Занін (J. Zanyn), Г. Картер (G. Carter), У. Кілпатрік (W. Kilpatrick), Ф.Л. Столлер (F.L. Stoller), Х. Томас (H. Thomas), Д. Фрайд-Бус (D. Fried-Booth), С. Хайнс (S. Haines), Т. Хатчинсон

(Т. Hutchinson). Проблему реалізації проектної методики навчання іноземних мов у навчальних закладах різних типів розглядали І. Зимня і Т. Сахарова. У дослідженнях В. Копилової, О. Моїсеєвої, І. Соловйової запропоновані комплекси вправ для навчання окремих видів мовленнєвої діяльності на основі проектів і описані методичні моделі навчання.

Розвиток умінь оволодіння усним мовленням шляхом залучення студентів до розробки професійно орієнтованих проектів для вирішення відповідних виробничих завдань засобами іноземної мови вивчали Т. Ільїна, Т. Караєва, В. Копилова, Ю. Олькерс, О. Тарнопольський.

Незважаючи на цінність одержаних результатів, значний інтерес дослідників до проблеми, недостатньо вирішеним залишається питання якісного оновлення і удосконалення навчання розмовної іноземної мови з використанням проектної методики і її практичного використання, що вказує на протиріччя, які склалися:

- між розширенням освітнього простору, збільшенням потоку іншомовної інформації, вільного доступу до неї і нездатністю студентів немовних спеціальностей обговорювати актуальні проблеми професійної діяльності англійською мовою;

- між соціальною потребою у фахівцях із високим рівнем іншомовної комунікативної компетентності і недостатнім врахуванням цього у практиці професійної підготовки спеціалістів різних галузей економіки;

- між наявною необхідністю удосконалення практики навчання УРАМ студентів старших курсів немовних спеціальностей і недостатньо розробленим науково-методичним і педагогічним супроводом навчального процесу у виші.

Таким чином, актуальність окресленої проблеми, її практична значущість і необхідність розв'язання виявлених протиріч під час навчання і визначили тему дослідження – **«Навчання усної розмовної англійської мови з використанням проектної методики студентів старших курсів немовних спеціальностей»**.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконано відповідно до комплексної науково-дослідної теми Республіканського вищого навчального закладу «Кримський інженерно-педагогічний університет» – «Теоретичні і методичні основи інноваційних педагогічних технологій у підготовці спеціалістів у вищих інженерно-педагогічних навчальних закладах» (0114U001582). Тема дисертації затверджена рішенням вченої ради Республіканського вищого навчального закладу «Кримський інженерно-педагогічний університет» (протокол № 10 від 30 травня 2011 р.) і узгоджена з Міжвідомчою радою з координації наукових досліджень із педагогічних і психологічних наук в Україні (протокол № 6 від 14 червня 2011 р.).

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні, розробці й експериментальній перевірці проектної методики навчання УРАМ студентів старших курсів немовних спеціальностей.

Для її досягнення було визначено такі **завдання**:

- конкретизувати суть поняття «проектна методика навчання усної розмовної англійської мови», виявити дидактичні, психолінгвістичні і методичні передумови навчання усної англійської розмовної мови студентів немовних спеціальностей за допомогою проектної методики;
- визначити зміст навчання УРАМ студентів старших курсів немовних спеціальностей;
- розробити систему вправ і структурно-логічну модель для навчання УРАМ з використанням проектної методики студентів старших курсів немовних спеціальностей;
- експериментально перевірити ефективність розробленої методики і обґрунтувати методичні рекомендації для навчання УРАМ студентів старших курсів немовних спеціальностей із використанням проектної методики.

Об'єктом дослідження є процес навчання усної розмовної англійської мови студентів старших курсів немовних спеціальностей.

Предметом – проектна методика навчання усної розмовної англійської мови студентів старших курсів немовних спеціальностей у ВНЗ.

Гіпотеза дисертаційного дослідження ґрунтується на припущенні, що навчання усної розмовної англійської мови студентів немовних спеціальностей буде успішним за таких умов: процес навчання буде організовано на основі особистісно-діяльнісного, компетентнісного і професійно орієнтованого підходів і реалізовано в умовах проектної методики, яка передбачає поетапне навчання усної розмовної англійської мови; формування навичок і умінь усного мовлення здійснюватиметься з використанням системи вправ, яка передбачає професійну спрямованість змісту навчання; під час навчання буде реалізовано структурно-логічну модель, яка складається з чотирьох взаємопов'язаних компонентів: методологічного, діяльнісно-творчого, організаційно-процесуального і діагностичного.

Для перевірки висунутої гіпотези та розв'язання поставлених завдань використано такі **методи** дослідження:

- *теоретичні*: аналіз і узагальнення наукових, психолого-педагогічних, лінгвістичних і методичних літературних джерел з метою систематизації, порівняння і зіставлення різних поглядів на досліджувану проблему, розгляд теоретичних питань із метою конкретизації основних понять;
- *емпіричні*: опитування, анкетування, бесіди і тестування учасників експерименту з метою виявлення їх ставлення і мотивації до навчання УРАМ з використанням чинної і розробленої методики; педагогічне спостереження із метою вивчення реальних взаємодій викладача і студентів;

– *статистичні*: обробка емпіричних і експериментальних даних для якісного і кількісного аналізу результатів, формування висновків, рекомендацій.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що:

– *вперше* на основі особистісно-діяльнісного, компетентнісного і професійно орієнтованого підходів розроблено, теоретично обґрунтовано і експериментально перевірено проектну методику навчання усної розмовної англійської мови студентів старших курсів немовних спеціальностей, засновану на педагогічній взаємодії майбутніх фахівців і викладача, яка реалізується на трьох етапах (початковому, основному і завершальному), кожен із яких, у свою чергу, охоплює підетапи; запропоновано систему вправ, що передбачає професійну спрямованість змісту навчання, і структурно-логічну модель навчання як єдність методологічного, діяльнісно-творчого, організаційно-процесуального, і діагностичного компонентів;

– *конкретизовано* сутність поняття «проектна методика навчання усної розмовної англійської мови» студентів немовних спеціальностей;

– *удосконалено* зміст навчання усної розмовної англійської мови студентів немовних спеціальностей;

– *уточнено* критерії (мотиваційний, когнітивний, особистісно-діяльнісний, творчий) і показники рівнів навченості студентів старших курсів усної розмовної англійської мови;

– набули *подальшого розвитку* критерії відбору текстів для навчання УРАМ.

Практичне значення отриманих результатів полягає у впровадженні в навчальний процес методики навчання УРАМ студентів старших курсів немовних спеціальностей з використанням проектної методики, у розробці комплексів вправ, які мають професійну спрямованість, укладанні методичних рекомендацій для викладачів щодо використання розробленої методики. Авторські навчальні посібники «Business English», «Conversational English in Topics and Dialogues» і матеріали дослідження можуть бути використані у процесі викладання циклу мовних дисциплін, а також під час розробки навчальних програм, програм спецкурсів і у процесі підвищення кваліфікації педагогічних кадрів.

Основні положення і результати дисертаційного дослідження *впроваджені* в навчальний процес Республіканського вищого навчального закладу «Кримський інженерно-педагогічний університет» м. Сімферополя (довідка № 012-08/24 від 14.01.2014 р.), Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського м. Сімферополя (довідка № 92-05/282 від 28.01.2014 р.), Бердянського державного педагогічного університету (довідка № 57-08/194 від 04.02.2014 р.), Національного університету біоресурсів і природокористування України м. Києва (довідка № 72-11/581 від 8.05.2014 р.).

Апробація результатів дослідження здійснювалася на науково-практичних та науково-методичних конференціях різного рівня:

– *міжнародних*: «Мотивація, кваліфікація, якість: питання теорії і практики» (Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна, м. Харків, 2004); «Вопросы развития Крыма: актуальные вопросы развития инновационной деятельности» (м. Сімферополь, 2005); «Розвиток освіти в поліетнічних регіонах» (Кримський гуманітарний університет, м. Ялта, 2005); «Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми» (м. Київ-Вінниця, 2008); «Теорія і практика формування іншомовної комунікативної компетентності у студентів ВНЗ» (Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського, м. Одеса, 2008); «Проблеми іншомовної освіти у полікультурному світі» (Чернігівський державний педагогічний університет ім. Т. Г. Шевченка, м. Чернігів, 2009); «Образование, техника, информация» (м. Жешов, Польща, 2011);

– *всеукраїнських*: «Humanistic and Pragmatic TEFL. XII International Conference of the Educational Association of Teachers of English to Speakers of other Languages» (м. Київ, 2007);

– *регіональних*: науково-теоретичні конференції професорсько-викладацького складу, аспірантів і студентів РВНЗ «Кримський інженерно-педагогічний університет» (м. Сімферополь, 2007-2014).

Окремі аспекти дослідження обговорювалися на кафедрі англійської філології РВНЗ «Кримський інженерно-педагогічний університет» протягом 2010–2014 рр. (м. Сімферополь).

Публікації. Основні теоретичні положення і результати дисертації викладені в 14 наукових роботах, із яких: статей у спеціалізованих наукових журналах і збірниках наукових праць України: – 6 (1 – у співавторстві), статей і тез у збірниках матеріалів конференцій або в інших виданнях – 4, зарубіжних статей – 2, навчальних посібників – 2.

Особистий внесок пошукача. У спільній статті [1] визначено і розкрито основні принципи інтенсивного навчання іноземної мови, які сприяють більш ефективному засвоєнню навчального матеріалу і покращенню якості знань.

Структура і обсяг дисертаційного дослідження. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (338 найменування, з них 74 – англійською мовою). Повний обсяг дисертації – 237 сторінок, із них 165 – основного тексту. У роботі 17 додатків, 17 таблиць, 6 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У *вступі* обґрунтовано вибір теми, її актуальність і доцільність наукового пошуку, визначено мету і завдання, об'єкт і предмет, основні методи дослідження, розкрито наукову новизну і практичне значення роботи, представлено відомості про апробацію і впровадження наукових результатів у практику навчально-виховного процесу вищих навчальних закладів.

У першому розділі – *«Теоретичні основи навчання усної розмовної англійської мови студентів старших курсів немовних спеціальностей із використанням проектної методики»* конкретизовано суть поняття «проектна методика навчання усної розмовної англійської мови», проаналізовано і визначено дидактичні, психологічні і методичні передумови формування УРАМ у студентів.

Аналіз сучасної наукової літератури свідчить, що проектна методика забезпечує для тих, хто навчається, умови для самоосвіти, має прагматичну спрямованість, сприяє розвитку творчості студентів, створює умови для використання мови в умовах міжкультурного спілкування; ґрунтується на значущій у творчому і дослідному плані проблемі, яка вимагає вивчення і використання дослідницьких методів, що зумовлюють послідовність дій: постановка проблеми і відповідних завдань дослідження, формулювання гіпотези і її вирішення, обговорення методів дослідження, способів оформлення кінцевих результатів; збір, систематизацію й аналіз одержаних даних; оформлення результатів, їх презентацію, висновки, формулювання нових гіпотез. Передбачається навчання у співпраці, яке реалізується через спільне розв'язання проблеми, характеризується особистісно-емоційною забарвленістю, зумовленою вибором студентами теми, яка їх цікавить, усвідомленням практичної значущості кінцевого результату, спільною творчістю.

В основу методики навчання УРАМ покладено особистісно-діяльнісний, компетентнісний, професійно орієнтований підходи. У контексті проектної методики особистісно-діяльнісний підхід передбачає орієнтацію на особистість студента, його цілі, мотиви, інтереси, потреби, які забезпечуються шляхом використання відповідних методів та засобів, створенням ефективних предметних і комунікативних умов; організацію навчання з урахуванням його індивідуальних особливостей; актуалізацію навчального і комунікативного досвіду здобувачів вищої освіти шляхом використання проблемних завдань; гуманістичний стиль взаємин викладача і студента; самостійність у навчанні; активний, творчий характер завдань; рефлексивну самооцінку результатів діяльності; активність суб'єкта навчання. Компетентнісний підхід полягає у формуванні англійської комунікативної компетентності (у нашому випадку в аудіюванні і говорінні), компонентами якої є відповідні знання, уміння і здатність користуватися мовою у процесі усної комунікації. Професійно орієнтований підхід враховує особливості майбутньої професійної діяльності (тематику, типові ситуації навчання і т. д.), відповідний відбір навчального матеріалу; нові тенденції та явища у професійній сфері, їх відображення у змісті навчання.

Виділено принципи навчання усної розмовної мови з використанням проектної методики: комплексної мотивації, автономії, співробітництва, проблемності, домінування групової роботи, навчання усної розмовної мови інтегровано з видами мовленнєвої діяльності.

Розглянуті психологічні передумови навчання усного мовлення свідчать про доцільність залучення до процесу сприйняття різних аналізаторів, необхідність практики для набуття

відповідного досвіду, розвиток інтересу студентів до предмета навчання. Проаналізовані процеси породження висловлювання демонструють провідну роль мотиву і комунікативного наміру, необхідність створення для цього відповідних умов. У експериментальній проектній методиці цю вимогу реалізовано шляхом розробки цікавої тематики проектів, надання студентам можливості вибору теми, вирішення актуальних професійних завдань, забезпечення старшокурсників цікавими у пізнавальному і комунікативному плані матеріалами, залучення різних аналізаторів як у процесі підготовки проекту, так і під час його презентації.

Аналіз особливостей усного розмовного англійського мовлення показав, що основними екстралінгвістичними ознаками розмовного стилю є невимушеність, безпосередність і непередбачуваність спілкування, емоційність, експресивність і оцінювальна реакція. Усному розмовному англійському мовленню притаманні стереотипність використання мовних засобів, їх неповноструктурна оформленість на синтаксичному, фонетичному і морфологічному рівнях; уривчастість і непослідовність мовлення з логічної точки зору; використання повторів слів і речень, уживання мовних засобів із яскраво вираженим емоційно-експресивним забарвленням; активне використання мовних одиниць конкретного значення; різноманітність форм ввічливої модальності. На фонетичному рівні спостерігається недбалість вимови, у результаті якої відбувається редукція голосних, асиміляція, елізія, монофтонгізація дифтонгів, оглушення приголосних; використання повного діапазону просодичних засобів, коротких інтонаційних груп, різноманіття темпу. На лексичному рівні передбачається використання слів нескладної семантичної структури, стилістично нейтральної загальнолітературної лексики щоденного вжитку; розмовних синонімів, нейтральних чи піднесених книжних одиниць; слів широкої семантики, значення яких можна зрозуміти тільки в контексті; складених дієслів і стійких виразів; багатозначних слів; ситуативних неологізмів; широке використання вигуків, модальних слів і часток, а також образних засобів, слів і виразів; синонімічних чи антонімічних пар; фразеологічних одиниць. У галузі граматики усна розмовна мова характеризується вживанням невизначеного артикля, а не числівника *one*; витісненням називного відмінка особових займенників об'єктивним; переважанням означальних словосполучень; іменників в абсолютній формі присвійного відмінка, щоб назвати заклад, магазин чи місце проживання когось. Названі особливості було взято до уваги у процесі розробки системи вправ.

Методика навчання УРАМ спрямована на врахування особистісних характеристик, формування пізнавальної і творчої активності студентів, їх відповідальності в процесі самостійної роботи (проектна методика скерована не на інтеграцію фактичних знань, а на їх застосування і набуття нових шляхом самоорганізації і самоосвіти тих, хто навчається), використання мови в ситуаціях міжкультурного спілкування, оволодіння уміннями усного розмовного мовлення у зв'язку з іншими видами мовленнєвої діяльності, а також на триетапну модель виконання проекту

(початковий, основний, завершальний) з відповідними підетапами. *Початковий етап* передбачає обговорення теми проекту, постановку мети, формування творчих груп, розподіл завдань між членами групи, роботу над планом проекту. На *основному етапі* реалізуються підетапи: збір інформації з теми проекту із різних джерел, відвідування організацій і промислових підприємств; оволодіння навичками усного розмовного мовлення, мовленнєвими структурами; самоосвіта й актуалізація знань за підтримки і консультативної допомоги викладача; коректувальна діяльність у проекті. На *завершальному етапі* передбачено підетапи: представлення готової пояснювальної записки проекту й усне подання проекту в формі монологу; створення мультимедійних презентацій; захист і презентація проекту; робота студентської експертної групи, узагальнення результатів проекту; оцінювання проекту.

У *другому розділі* – **«Методика навчання усної розмовної англійської мови з використанням проектної методики студентів старших курсів немовних спеціальностей»** уточнено зміст навчання УРАМ; представлено систему вправ для навчання УРАМ студентів старших курсів немовних спеціальностей з використанням проектної методики; запропоновано структурно-логічну модель навчання УРАМ з використанням проектної методики.

Виокремлено компоненти змісту навчання УРАМ студентів старших курсів немовних спеціальностей – предметний (сфери і види спілкування, функції, психологічні ситуації і ролі), невербальні засоби комунікації (погляд, жести); тематичний (спілкування в межах тем, передбачених програмою), комунікативні цілі й інтенції, теми, проблеми і тексти; лінгвосоціокультурний матеріал, мовний матеріал (фонетичний, лексичний, граматичний), навчальні й комунікативні стратегії і процесуальний аспект (уміння, що стосуються УРАМ і вправи для їх розвитку, відповідні знання; лінгвосоціокультурні навички й уміння і вправи для їх розвитку, відповідні знання; лексичні, граматичні, фонетичні навички і вправи для їх розвитку; уміння оперувати навчальними і комунікативними стратегіями і вправи для їх розвитку, відповідні знання).

Обґрунтовано критерії відбору текстів як одиниці навчального матеріалу: автентичності, тематичності, інформативності, професійної спрямованості, доступності.

Розроблено систему вправ для навчання УРАМ, наскрізною ідеєю якої є інтегративний спосіб реалізації проектної методики, відповідно до якого пошукова, дослідницька, творча діяльність студентів відбувається паралельно з оволодінням ними знаннями, формуванням навичок і умінь усної розмовної мови.

Укладена система вправ співвідноситься з етапами виконання проекту. Кожний етап проектної методики підкріплений групою вправ, спрямованих на розвиток певних навичок і умінь УРАМ, необхідних студентам під час роботи над проектом і у процесі міжкультурної комунікації.

Початковий етап реалізації проекту представлений групою вправ на розвиток умінь генерувати ідеї; групою вправ на обговорення плану проектної роботи, формулювання мети і визначення кінцевого продукту проекту.

Вправа 1. Мета: навчити студентів виділяти проблеми, генерувати ідеї. Тип вправи: 1) вмотивована, умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна, фронтальна, з опорою на фонограму, із частковим управлінням; 2) вмотивована, комунікативна, рецептивно-продуктивна, фронтальна, з опорою на фонограму, з мінімальним управлінням.

Task 1: To choose an interesting and important topic of the project we need to look for some information in different sources. Listen to the four texts and summarize the main idea of each of them.

Task 2. What do you think on each of the problems? Name other aspects of the problems.

Вправа 2. Мета: навчити студентів складати план проекту. Тип вправи: вмотивована, комунікативна, продуктивна, парна, без опори, із мінімальним управлінням.

Task. If you want your project to be done well, it is necessary to plan it carefully. Work in pairs and make a plan of your project. Then present your plan to other students and be ready to discuss it.

Основний етап передбачає групи вправ на актуалізацію знань про невербальні засоби спілкування; розвиток лексичної, граматичної і фонетичної компетентностей у говорінні й аудіюванні; опанування уміннями об'єднувати фрази у надфразні єдності; складати міні-монологи і міні-діалоги.

Вправа 3. Мета: поглибити знання студентів про невербальні засоби спілкування. Тип вправи: вмотивована, комунікативна, рецептивно-продуктивна, індивідуальна, з опорою на відеофонограму, із частковим управлінням.

Task. Nonverbal means are very important for effective communication. Very often different cultures have their own peculiarities of nonverbal communication. Watch the video. What means of nonverbal communication are used by the speakers? Compare them with the nonverbal means used in your culture.

Вправа 4. Мета: формувати у студентів уміння вживати умовні речення. Тип вправи: вмотивована, умовно-комунікативна, рецептивно-продуктивна, індивідуальна, з опорою, із частковим управлінням.

Task: To express thoughts clearly speakers should be able to use different grammar structures. Complete the following sentences.

1. There might be cleaner air
2. If there wasn't any pollution at all
3. But for her help ,
4. If the factory hadn't dumped waste into the sea,

Вправа 5. Мета: формувати у студентів уміння об'єднувати фрази у надфразову єдність. Тип вправи: вмотивована, умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивно-продуктивна, індивідуальна, з опорою, із повним управлінням.

Task: Below are some questions for the topic of the environment. Answer the questions using the keywords and phrases.

Key words and phrases: alarming rate, resource depletion, car exhausts, fossil fuel, to emit, to contaminate reservoirs, harmful substances, efficient way, to dump sewage, woodland belt, to dump untreated water into the sea, healthy way of life.

1. Is there any way to save the Crimean peninsula from littering and to make Crimean resorts, seashores and beaches free from garbage?

2. How to avoid the pollution of rivers and streams by industrial waste from factories, chemical fertilizers and pesticides used by farmers? ...

Вправа 6. Мета: формувати у студентів уміння складати міні-монологи. Тип вправи: вмотивована, умовно-комунікативна, рецептивно-продуктивна, парна, з опорою, із повним управлінням.

Task: To communicate effectively it is necessary to learn to give a number of well-structured reasoned arguments. Choose the idea that you support (or don't agree with) and provide some arguments to prove it.

1. Special attention is being paid to the reproduction of the animal world.

2. Nature conservancy is of little importance today.

3. Only organic farming should dominate...

Вправа 7. Мета: формувати у студентів уміння складати міні-діалоги. Тип вправи: невмотивована, умовно-комунікативна, рецептивно-продуктивна, парна, з опорою, із мінімальним управлінням.

Task: You are at the international conference on the environmental problems in Glasgow. You hear the following report. Choose one of the problems and briefly discuss with your partner your ways of solution.

Головною метою завершального етапу є подання результатів, аналіз і оцінка проектної діяльності студентів і самих проектів. Старшокурсники обговорюють результати проекту в міні-групах і оцінюють його загалом, а також оцінюють роботу кожного учасника. Викладач оцінює отриману інформацію і використовує її для загальної оцінки діяльності студентів. Завершальний етап містить групу вправ на розвиток умінь складати монологи і діалоги.

Вправа 8. Мета: формувати у студентів уміння складати діалоги. Тип вправи: вмотивована, комунікативна, рецептивно-репродуктивно-продуктивна, парна, без опори, із мінімальним управлінням.

Task: You have been asked to contribute to the students' newspaper the issue of which is dedicated to the local environment protection. Discuss with your partner what could be done. Here are some examples of the ideas.

1. Find most contaminated places in your district and take a picture of it.
2. Organize a company which will work on cleaning up contaminated places.
3. Organize cleaning-up activities at your University and in the surrounding places.

Вправа 9. Мета: навчити студентів робити усний звіт про проект для створення основи презентації й аналізувати одержані результати, висловлюватися у формі монологу. Тип вправи: вмотивована, комунікативна, продуктивна, індивідуальна, без опори, із мінімальним управлінням.

Task 1. To better analyze the obtained results of the project summarize them in the form of a monologue.

Вправа 10. Мета: формувати у студентів уміння брати участь в обговоренні, висловлювати власну думку. Тип вправи: вмотивована, комунікативна, продуктивна, парна, без опори, із мінімальним управлінням.

Task. You are going to participate in the international conference organized by the Green peace organization. Discuss with your partner what ecological problems of the Crimean peninsula you are going to present and what their possible solutions are.

Проаналізовані наукові підходи і принципи навчання УРАМ з використанням методу проектів дозволили теоретично розробити структурно-логічну модель навчання УРАМ студентів старших курсів (рис.1), яка складається з чотирьох блоків: методологічного, діяльнісно-творчого, організаційно-процесуального і діагностичного. Модель характеризується системністю, послідовністю, взаємопов'язаністю компонентів, спрямованістю на розвиток умінь УРАМ студентів старших курсів у процесі проектної діяльності.

У третьому розділі – *«Експериментальна перевірка ефективності навчання усної розмовної англійської мови з використанням проектної методики студентів старших курсів немовних спеціальностей»* описано методичний експеримент, інтерпретовано його результати, розроблено методичні рекомендації для навчання УРАМ студентів старших курсів з використанням проектної методики.

Перевірка запропонованої методики здійснювалася у ході експерименту, який проводився в РВНЗ «Кримський інженерно-педагогічний університет», Таврійському національному університеті ім. В. І. Вернадського, Бердянському державному педагогічному університеті, Національному університеті біоресурсів і природокористування України у 2012–2014 рр.

В експериментальному навчанні взяли участь 165 студентів четвертого курсу економічних факультетів перелічених навчальних закладів. Навчання проводилося за затвердженими матеріалами, розміщеними на навчальному сайті englishpage.com.

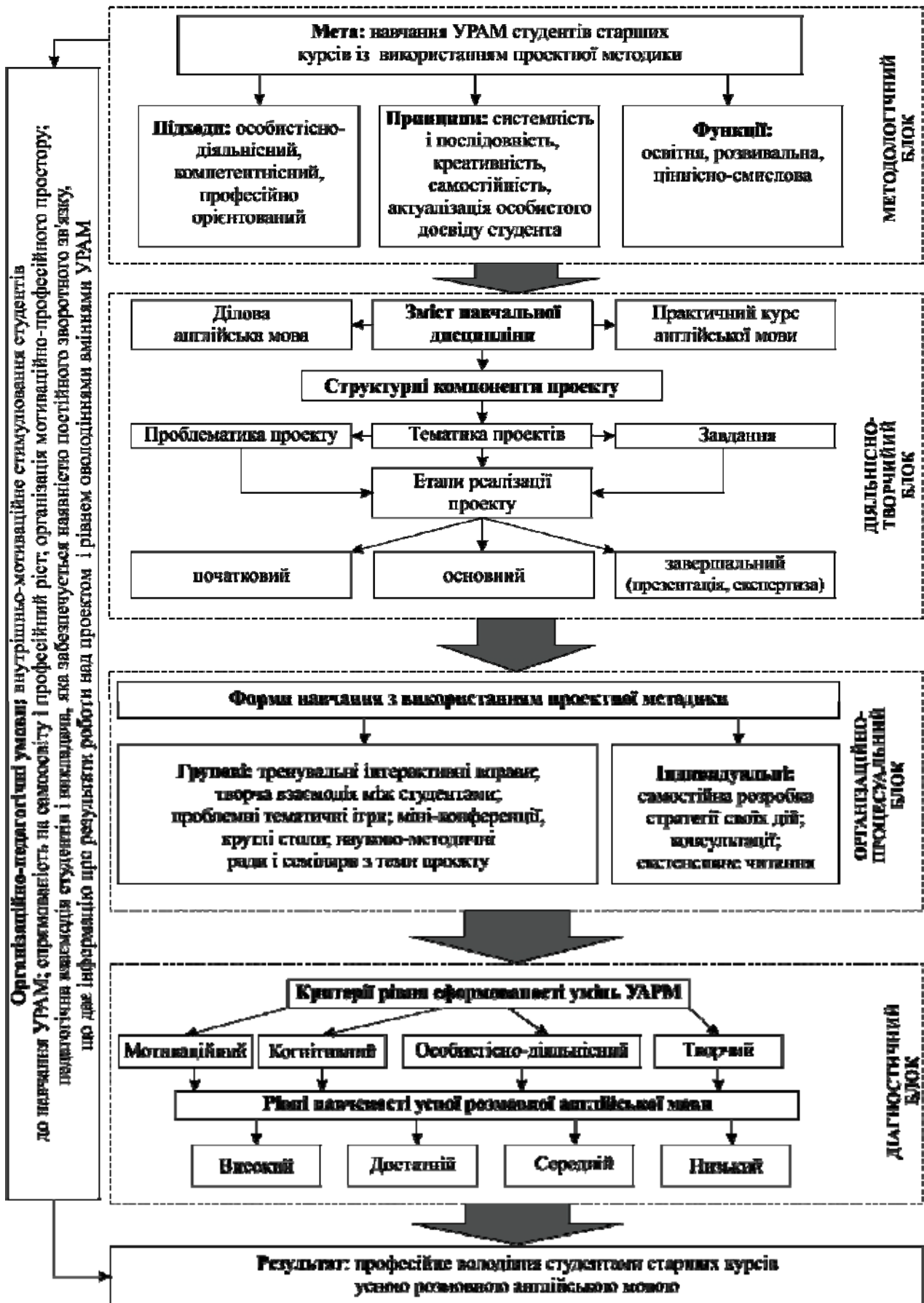

Рис. 1. Структурно-логічна модель навчання УРАМ студентів старших курсів немовних спеціальностей з використанням проектно-методики

Мета експерименту – перевірка ефективності запропонованої проектної методики навчання УРАМ студентів старших курсів немовних спеціальностей та ефективності розробленої системи вправ. Експеримент проводився у три етапи: констатувальний, формувальний і контрольний.

На першому етапі було окреслено цілі і завдання експерименту, конкретизовано умови, визначено структуру, підготовлено матеріали, обрано метод математичної статистики обробки результатів (t-критерій Стюдента). На констатувальному етапі шляхом виконання студентами завдань відповідно до запропонованих ситуацій професійного спілкування визначався вихідний рівень навченості УРАМ учасників експерименту.

Проведене анкетування дозволило визначити, наскільки старшокурсники готові до навчання усної розмовної мови, і виявити рівень їх мотивації до участі в роботі над проектом (92 %); визначити фактори, які перешкоджають успішному володінню вміннями УРАМ: наявність психологічних бар'єрів під час спілкування англійською мовою (85 %), невміння будувати зв'язний текст (83 %).

Результати констатувального етапу експерименту в контрольній та експериментальній групах показали, що за наявності несуттєвих відмінностей у рівні володіння студентами УРАМ результати для цих груп можна вважати ідентичними.

Аналіз констатувального етапу засвідчив, що за всіма критеріями рівня навченості учасники експерименту знаходяться на низькому і середньому рівнях, а також характеризуються слабкою мотивацією до оволодіння УРАМ (35 %), необізнаністю із сутністю проектної методики навчання (79 %), нестійкою рефлексивною позицією (13 %).

Формувальним етапом було передбачено проведення експериментального навчання із використанням проектної методики. Студенти контрольної групи навчалися за методикою, прийнятою в університетах, де проходив експеримент. Експериментальна група – навчалася із використанням запропонованої проектної методики. Експериментальне навчання передбачало інструктаж учасників експерименту про порядок і умови його ефективного проведення; фіксування в ході експерименту результатів навчання УРАМ, які характеризують зміни в рівні знань, навичок і умінь студентів; коригування експерименту, проекту.

Основною метою формувального етапу експерименту було створення і поетапна реалізація проекту, де кожному етапу відповідали певні цілі, завдання, зміст, методи, спрямовані на навчання УРАМ.

Після експерименту було проведено зрізи для визначення рівня навченості майбутніх фахівців УРАМ, під час яких використовувалися завдання, типологічно ідентичні завданням передекспериментального зрізу.

Аналіз динаміки росту володіння студентами експериментальної групи УРАМ в кінці експерименту показав, що для 2,44 % старшокурсників ефективність застосування проектної методики виявилася дуже низькою і рівень володіння усною розмовною мовою у них не змінився.

Для іншої частини проектна методика виявилася ефективною: простежується значний зріст рівня володіння студентами УРАМ і розширення вжитих лексичних одиниць (табл. 2).

Таблиця 2

Динаміка росту рівня володіння студентами експериментальної групи УРАМ

Рівні навченості	Контрольна група N=83 осіб				Різ- ниця	Експериментальна група N=82 осіб				Різ- ниця
	Перед експерим.		Після експерим.			Перед експерим.		Після експерим.		
	N	%	N	%		N	%	N	%	
Високий	25	30,12	24	28,93	-1,2	23	28,05	31	37,80	9,75
Достатній	31	37,34	31	37,34	0	32	39,03	36	43,90	4,87
Середній	24	28,93	25	30,12	1,2	25	30,48	13	115,86	-14,62
Низький	3	3,61	3	3,61	-0	2	2,44	2	2,44	0
Усього	83	100	83	100		82	100	82	100	

На контрольному етапі опрацьовано одержані в ході експериментальної перевірки дані, описано їх; зіставлено та проаналізовано результати експерименту; сформульовано загальні висновки.

Отримані результати, достовірність і об'єктивність дослідження, які були перевірені за допомогою t-критерію Стьюдента, свідчать про ефективність запропонованої проектної методики навчання УРАМ студентів старших курсів.

Проведене дослідження дозволило розробити методичні рекомендації для навчання УРАМ студентів старших курсів немовних спеціальностей з використанням проектної методики.

ВИСНОВКИ

Теоретичні узагальнення і одержані практичні результати дають підстави для таких висновків.

1. Здійснений аналіз джерел із проблеми дослідження дозволив конкретизувати поняття «проектна методика навчання усної розмовної англійської мови» як таке, що передбачає навчання у співпраці, спільне вирішення проблеми, створення практичного продукту та паралельне оволодіння навичками і вміннями усної розмовної англійської мови, які успішно реалізуються через комунікативну діяльність англійською мовою для досягнення професійно-комунікативних цілей.

Дидактичними передумовами навчання іноземної мови в проектній діяльності є керівництво викладачем проектною роботою студентів, дотримання певних етапів у її організації, чітка

підготовка і виконання усіх етапів проекту, підвищення пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти шляхом надання можливості вибору цікавої і професійно значущої тематики проектів, підвищення ефективності навчального процесу за допомогою відповідно підібраного і розробленого навчального матеріалу.

Навчання англійської розмовної мови повинно ґрунтуватися на положеннях особистісно-діяльнісного (орієнтація на особистість старшокурника, його цілі, мотиви, інтереси, потреби, які забезпечуються шляхом використання відповідних методів, засобів, створенням ефективних предметних і комунікативних умінь; організація навчання з урахуванням його індивідуальних особливостей; актуалізація навчального і комунікативного досвіду майбутніх фахівців шляхом застосування проблемних завдань; гуманістичний стиль взаємин між викладачем і студентом; самостійність у навчанні; активний, творчий характер завдань; рефлексивна самооцінка результатів діяльності; активність суб'єкта навчання); компетентнісного (формування англомовної комунікативної компетентності у говорінні, компонентами якої є відповідні знання, уміння і здатність послуговуватися мовою в процесі усної комунікації); професійно орієнтованого (врахування особливостей майбутньої професійної діяльності (тематика, ситуація мовлення і т. д.), відповідний відбір навчального матеріалу; врахування нових тенденцій у професійній сфері, їх відображення у змісті навчання) підходів.

Обґрунтовано принципи навчання усної розмовної мови з використанням проектно-методики: комплексної мотивації, автономії, співробітництва, проблемності, домінування групової роботи, навчання усної розмовної мови інтегровано з видами мовленнєвої діяльності.

Виділено психолінгвістичні передумови формування англійської розмовної мови у студентів: наявність внутрішньої мотивації, комунікативного наміру, емоційного фону, що супроводжує процес навчання, комунікативно значимої мовленнєвої ситуації. Проаналізовано особливості усної розмовної англійської мови, які були враховані в процесі розробки системи та комплексів вправ.

У дисертації визначено етапи роботи над проектом із метою розвитку умінь усної розмовної мови, кожен із яких охоплює кілька підетапів: початковий етап (обговорення теми проекту, постановка мети, формування творчих груп, розподіл завдань між членами групи, робота над планом проекту); основний етап (збір інформації з теми проекту, відвідування організацій і промислових підприємств, оволодіння навичками і уміннями усної розмовної мови, мовними структурами, самоосвіта і актуалізація знань за підтримки викладача, корекційна діяльність у проекті); завершальний етап (представлення готової пояснювальної записки проекту і усне подання проекту у формі монологу, створення мультимедійних презентацій, захист і презентація проекту, робота студентської експертної групи, узагальнення результатів проекту, оцінювання проекту).

2. Визначено й уточнено компоненти змісту навчання УРАМ студентів старших курсів немовних спеціальностей – предметний (сфери і види навчання, функції, психологічні ситуації і ролі, невербальні засоби комунікації, комунікативні цілі й інтенції, теми, проблеми і тексти; лінгвосоціокультурний матеріал, мовний матеріал (фонетичний, лексичний, граматичний); навчальні і комунікативні стратегії); процесуальний (уміння, що стосуються УРАМ і вправи для їх розвитку, відповідні знання; лінгвосоціокультурні навички, уміння і вправи для їх розвитку, відповідні знання; лексичні, граматичні, фонетичні навички і вправи для їх розвитку; уміння оперувати навчальними і комунікативними стратегіями і вправи для їх розвитку, відповідні знання).

Виділено критерії відбору текстів для навчання УРАМ: автентичності, тематичності, інформативності, професійної спрямованості, доступності.

3. Обґрунтовано систему вправ, яка співвідноситься з етапами виконання проекту. Більшість вправ вмотивовані, оскільки базуються на наявності смислового завдання, у вирішенні якого здобувачі вищої освіти виявляють особисте зацікавлення. У системі передбачено некомунікативні, умовно-комунікативні і комунікативні вправи, із перевагою умовно-комунікативних і комунікативних. Система вправ охоплює рецептивні, рецептивно-репродуктивні, продуктивні вправи, без опор чи зі штучно створеними опорами; індивідуальні і парні вправи. Подальша діяльність студентів передбачає постійне збільшення вправ із мінімальним управлінням. Система вправ базується на ідеї інтегративного способу реалізації проектної методики, відповідно до якого пошукова, дослідницька, творча діяльність старшокурсників відбувається паралельно з оволодінням ними знаннями, формуванням навичок і умінь УРАМ.

Проаналізовані наукові підходи до навчання УРАМ з використанням методу проектів і принципи її навчання дозволили теоретично розробити структурно-логічну модель навчання УРАМ студентів старших курсів, яка складається з чотирьох блоків: методологічного (включає підходи, принципи і функції навчання), діяльнісно-творчого (охоплює зміст навчальної дисципліни, структурні компоненти проекту, тематику й етапи проектів), організаційно-процесуального (інтегрує різні форми навчання з використанням проектної методики; групові й індивідуальні) і діагностичного (базується на нових завданнях і підходах в організації і використанні адекватних форм і видів контролю). Модель характеризується системністю, послідовністю, взаємопов'язаністю компонентів, спрямованістю на розвиток умінь УРАМ студентів старших курсів у процесі проектної діяльності.

4. Ефективність розробленої проектної методики навчання УРАМ старшокурсників перевірена за допомогою методичного експерименту, результати якого підтвердили дієвість запропонованої методики і її результативність у процесі навчання усної розмовної мови.

Динаміка рівнів навченості УРАМ студентів старших курсів із використанням проектною методикою продемонструвала перерозподіл успішності студентів: майже вдвічі зменшилося число старшокурсників із середнім рівнем (із 30,48 % стало 15,86 %); студентів із достатнім і високим рівнем із 67,08 % стало 81,7 %, тобто на 14,62 % стало більше загалом. Це дає підставу для впровадження одержаних результатів дослідження у навчальний процес вищих навчальних закладів.

За результатами проведеного експерименту розроблено методичні рекомендації для викладачів із навчання УРАМ з використанням проектною методикою, у яких відображено шляхи вдосконалення навчального процесу з метою оволодіння УРАМ.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів вирішення наукової проблеми формування УРАМ у студентів старших курсів немовних спеціальностей з використанням проектною методикою. Подальшого вивчення вимагає розробка проектною методикою навчання УРАМ студентів молодших курсів різних спеціальностей.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Публікації у фахових наукових виданнях України

1. Мустафаева Э. Методика интенсивного обучения иностранным языкам: принципы и приемы. / Э. Мустафаева, Ф. Адабашева // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. праць. – Київ–Вінниця, 2008. – Вип. 17. – С. 241–244.
2. Мустафаева Э. Использование газетного материала как средство развития устной речи / Э. Мустафаева // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. – Чернігів, 2009. – Вип. 70. – С. 149–151.
3. Мустафаева Э. Роль проектной методики в развитии коммуникативных навыков у студентов старших курсов / Э. Мустафаева // Ученые записки Крымского инженерно-педагогического университета. Педагогические науки. – Симферополь : НИЦ КИПУ, 2011. – Вып. 32. – С. 48–51.
4. Мустафаева Э. Роль проектной методики при обучении устной разговорной английской речи студентов старших курсов / Э. Мустафаева // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. – Луганськ, 2013. – № 3 (262). – С. 130–136.
5. Мустафаева Э. Структурно-логическая модель обучения устной разговорной английской речи студентов старших курсов с использованием проектной методики. / Э. Мустафаева // Ученые записки Крымского инженерно-педагогического университета. Педагогические науки. – Симферополь : НИЦ КИПУ, 2014. – Вып. 48. – С. 51–55.

6. Мустафаева Э. Система упражнений для обучения устной разговорной английской речи и ее эффективность при обучении студентов старших курсов с использованием проектной методики / Э. Мустафаева // Проблемы современного педагогического образования. Серия: Педагогика и психология. – Ялта : РИО ПА, 2015. – Вып. 47. – Ч. 3. – С. 143–149.

Статті у наукових періодичних виданнях іноземних держав

7. Mustafaeva E. The effectiveness of teaching a foreign language through mass media and electronic media / E. Mustafaeva // Edukacija – Technika – Informatyka. Edukacji Informatycznej I informacyjnej. Rocznik naukowy. – Rzeszow, 2011. – NR. 2, CZESC 2. – С. 221–227.

8. Мустафаева Э. Экспериментальная проверка эффективности обучения устной разговорной английской речи студентов старших курсов с использованием проектной методики / Э. Мустафаева // Журнал научных публикаций «Актуальные проблемы гуманитарных и естественных наук». – Москва, 2015. – № 05, часть II. – С. 100–105.

Навчально-методичні посібники

9. Mustafaeva E. Conversational English in Topics and Dialogues. / E. Mustafaeva. – Simferopol : Crimean State Pedagogical Publishing House, 2005. – 196 p.

10. Mustafaeva E. Business English: textbook / E. Mustafaeva. – Simferopol : CRU «Publishing House Krimuchpedgiz», 2008. – 116 p.

*Опубліковані праці, які додатково висвітлюють
наукові результати дослідження*

11. Mustafaeva E. Effective Discussion / E. Mustafaeva // TESOL–Ukraine Newsletter, October, 10-12, 2007: abstracts. – Kyiv, 2007. – Vol.13. – P. 24–25.

12. Мустафаева Э. Using newspapers in English language teaching as a tool to converse effectively / Э. Мустафаева // Теорія і практика формування іншомовної комунікативної компетентності у студентів ВНЗ : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., Одеса, 26–29 червня 2008 р. : тези доповідей. – Одеса : ПДПУ імені К. Д. Ушинського, 2008. – С. 28–29.

13. Мустафаева Э. Project-based method in learning English / Э. Мустафаева // Актуальные вопросы и перспективы профессионального образования : материалы Всеукр. науч.-практ. конф., Симферополь, 24 апреля 2012 г. : тезисы докладов. – Симферополь : НИЦ КИПУ, 2012. – С. 115–117.

14. Мустафаева Э. Критерии и уровни сформированности английской разговорной речи с использованием проектной методики / Э. Мустафаева // Педагогічна освіта і наука в умовах

класичного університету: традиції, проблеми, перспективи : зб. наук. праць. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – Т. 2. – С. 467–475.

АНОТАЦІЯ

Мустафаєва Е. Навчання усної розмовної англійської мови з використанням проектно́ї методики студентів старших курсів немовних спеціальностей. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання (германські мови). – Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Міністерство освіти і науки України. – Тернопіль, 2017.

У дисертації визначено суть поняття «проектна методика навчання усної розмовної англійської мови», виявлено психолінгвістичні, дидактичні та методичні передумови навчання усної розмовної англійської мови студентів старших курсів немовних спеціальностей.

Розроблено систему вправ для навчання усної розмовної мови майбутніх фахівців та структурно-логічну модель навчання усної розмовної англійської мови студентів старших курсів немовних спеціальностей із використанням проектно́ї методики.

У дослідженні визначено критерії та показники оцінювання рівнів навченості усної розмовної англійської мови старшокурсників з використанням проектно́ї методики. Ефективність розробленої експериментальної методики перевірено і підтверджено в ході експериментального навчання. Сформульовано методичні рекомендації з навчання усної розмовної англійської мови студентів старших курсів, які знайшли своє практичне застосування в навчальному процесі вищих навчальних закладів України.

Ключові слова: усна розмовна англійська мова, проектна методика, структурно-логічна модель, система вправ, уміння, студенти старших курсів, немовна спеціальність.

RESUME

Mustafaeva E. Teaching Oral Conversational English by Using Project Methodology to Senior Students of non-linguistic Specialties. – As Manuscript.

Thesis for a Candidate Degree in Pedagogical Studies, Specialty 13.00.02 – Theory and Methods of Teaching (Germanic Languages). – Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, Ministry of Education and Science of Ukraine. – Ternopil, 2017.

The thesis deals with the problem of teaching oral conversational English by using project methodology to senior students of non-linguistic specialties.

The paper defined the essence of the concept of «project methods of teaching oral conversational English». The analysis of modern research on the problem of the development of oral conversational

English led to the conclusion that the formation of foreign language competence of senior students in teaching conversational English should be based on the personal, competency-based, professional approaches and incorporate didactic, psycholinguistic and methodological assumptions.

Didactic bases of foreign language training in project activity are: the teacher control of the project work of students, monitoring steps in its organization, thorough preparation and implementation of all stages of the project, increasing cognitive activity of students, improving the efficiency of the educational process.

The psycholinguistic factors of teaching oral conversational English speech using project methodology are the following: motivation, communicative intentions, emotional background accompanying the process of learning, communicative and meaningful speech situations.

The methodological foundations are: planning, monitoring, analysis, adjustment of the project stages, fast paced study of educational material; students' maximum activity and sufficient independence.

The principles of teaching oral conversational English using project methodology have been highlighted: comprehensive motivation, autonomy, cooperation, problematic character, the dominance of group work, developing oral conversational skills in integration with other types of skills.

On the basis of the conducted theoretical study a system of exercises for teaching oral conversational English by using project methodology to senior students of non-linguistic specialties has been worked out. The suggested system of exercises includes subsystems which correlate with the defined stages and comprise groups of exercises.

Most of the exercises of the system are motivated as they contain tasks, the solution of which is personally interesting to students. The system provides non-communicative and communicative exercises, but communicative exercises dominate. The system of exercises also includes receptive, receptive-reproductive, and productive exercises.

The analyzed scientific approaches and principles of teaching oral conversational English by using project methodology allowed to develop a structural and logical model of teaching oral conversational English to senior students. The model consists of four units: methodological, activity-creative, organizational-procedural and diagnostic. The model comprises interconnected components aimed at developing English speaking skills of senior students of non-linguistic specialties in the process of project activities.

The criteria, evaluative indicators and levels of teaching oral conversational English using project methodology have been defined. The effectiveness of the developed methodology of teaching oral conversational English to senior students of non-linguistic specialties using project methodology has been tested by conducting a methodical experiment. The level of oral conversational English of senior students of non-linguistic specialties before and after the experiment has been tested and analysed. The results of the methodical experiment demonstrated the effectiveness of the suggested methodology,

confirmed the effectiveness and appropriateness of the developed system of exercises and the efficiency of the model built.

According to the results of the experiment guidelines for teachers on teaching oral conversational English with the use of project methodology have been developed. They reflect a set of interrelated methods, forms and means of monitoring, analysis, adjustment of the educational process to enhance the effectiveness of teaching oral conversational English to senior students of non-linguistic specialties.

Keywords: oral conversational English speech, project methodology, structural-logical model of teaching, system of exercises, skills, senior students, non-linguistic specialty.

АННОТАЦИЯ

Мустафаева Э. Обучение устной разговорной английской речи с использованием проектной методики студентов старших курсов неязыковых специальностей. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.02 – теория и методика обучения (германские языки). – Тернопольский национальный педагогический университет имени Владимира Гнатюка, Министерство образования и науки Украины. – Тернополь, 2017.

В диссертации определена суть понятия «проектная методика обучения устной разговорной английской речи», выявлены психолингвистические, дидактические и методические предпосылки обучения устной разговорной английской речи студентов старших курсов неязыковых специальностей.

Разработаны система упражнений для обучения устной разговорной английской речи будущих специалистов и структурно-логическая модель обучения устной разговорной английской речи студентов старших курсов неязыковых специальностей с использованием проектной методики.

В исследовании определены критерии и показатели оценивания уровней обученности устной разговорной речи старшекурсников с использованием проектной методики. Эффективность разработанной экспериментальной методики была проверена и подтверждена в ходе экспериментального обучения. Сформулированы методические рекомендации по обучению устной разговорной английской речи студентов старших курсов, которые нашли своё применение в процессе обучения в высших учебных заведениях Украины.

Ключевые слова: устная разговорная английская речь, проектная методика, структурно-логическая модель, система упражнений, умения, студенты старших курсов, неязыковая специальность.

Підписано до друку 27.03.2017 р.
Формат 60х84/16.
Папір друк. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 0,9. Обл.-вид. арк. 0,9.
Наклад 100 прим. Зам. № 02/16/2-6

Віддруковано у видавничому центрі "Вектор"
46018, м. Тернопіль, вул. Львівська, 12,
Тел. 8 (0352) 40-08-12

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ТР № 46 від 07 березня 2013р.
ФО Осадца Ю.В.